

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és esütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adának vissza.	Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felolts szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótalajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr Nyilttér soronkint 50 kr. Többszöri hirdetéseknel engedmény
---	---	---	---	--

A kisgazdák egyesülése.

(b. f.) Elvitázhatlan tény, hiszen a mindennapi tapasztalat bizonyítja, hogy Magyarországon a liberalizmus mostohául bánik hazánk legerősebb osztályával, a kisgazdákkal, a földművesekkel és a helyett jóformán minden erejét az u. n. merkantilizmus, a nagytőke, a nagyipar, a börze érdekeinek előmozdítására fordítja. A májusban tartott országos gazdaságkongresszus az üdvösebbnél üdvösebb határozatok egész sorozatát hozta, melyek leplezetlenül feltárva elhanyagolt mezőgazdaságunk összes hiányait, egyszersmind ráutalnak azon eszközökre, a melyekkel e bajokon segíteni lehet. A kongresszus után P e c h y Tamás meginterpellálta a kormányt, vajjon szándékozik-e ezen határozatokat a rendelkezésére álló eszközökkel érvényesíteni? Azóta szinte három hónap folyt le. Ezen idő alatt sok mindent tett a Bánffy-kormány. Heccet inszenizozott Agliardi és Kálnoky ellen, a jövő évi választólajstromok összeállításánál irtó háborút indított az ellenzék, de különösen a néppárt ellen, belevitte az egyházpolitikát a tisztikarba, peersubot csinált, kiadta a haszontalan egyházpolitikai törvények életbeléptetési rendeleteit és a többi, de hogy csak valamicskét is tett volna a kisgazdák érdekében, arról nincsen tudomásunk. A sertésvész körül tett intézkedéseivel is csak annyit ért el, hogy Kőbányát megszabadította ugyan a vészről, de azt már nem tudta megakadályozni, hogy a járvány el ne terjedjen a vidékre és érzékenyen meg ne károsítsa a gazdákat. Hogy a földművelésügyi miniszterium mennyire nem áll feladata magaslatán, azt ékesen bizonyítja az, hogy a második Wekerle-kormány első heteiben nem találtak földművelésügyminisztert, úgy hogy a — honvédelmi miniszterre kellett e tárcát ideiglenesen bízni. De még jellemzőbb az, hogy a jelenleg »pihenő« F e s t e t i c h gróf földművelésügyi minisztert W l a s s i c s kultuszminiszter helyettesíti, a ki tudvalevőleg épen annyit ért a föld-

művelésüghöz, mint a saját tárcájához, azaz semmit.

Ilyen körülmények között nem marad egyéb hátra, mint hogy a kormánytól elhagyott kisgazdák az önszegély eszközehez nyuljanak és gazdasági egyesületeket alakítsanak, a melyeknek keretén belül egyesült erővel és céltudatosan működve, ha nem is egészen, de legalább némileg orvosolhatják közgazdaságunk bajait. Igaz, minden megyében léteznek u. n. »megyei gazdasági egyesületek« de jöllehet ezeknek egyike-másika sok tekintetben eléggé üdvös működést fejt ki, még sem állíthatjuk, még pedig sok évi tapasztalatok alapján, hogy ezen egyesületek kellőképen felkarolták volna a támogatásra első sorban szoruló kisgazdák érdekeit. A földműves osztály már azért is távol tartja magát ezen megyei egyesületektől, mert ezeket hivatalos vezetőik, állami tisztviselők, rendszerint kormánypárti politikai célokra szokták felhasználni.

Ismételjük, a kisgazdák a jelen körülmények között csak az egyesülés által enyhíthetik évről-évre rosszabbodó helyzetüket és ezt annál könnyebben tehetik, mert már is két ragyogó példa áll előttük. Magyarország vagyonosabb gazdái megalakították az országos gazda-egyesületet, melynek jelenleg 2000-nél több tagja és saját lapja van és a mely által a múlt évben fölvetett agrár-törekvések napról-napra hódítanak.

De a kisgazdákat közelebb érintő példára is utalhatunk: a *délvidéki földművelők gazdasági egyesületére*.

Az egyesület székhelye Temesvár, területe pedig magában foglalja Temes, Torontál, Arad és Csanád megyéket. Szerényen indult meg 1891. vége felé, alig 700 taggal. De a mozgalom élén álló lelkes férfiak lankadatlan buzgóságának és annak, hogy a nevezett megyék földműves osztálya hamar felismerte az egyesülés üdvös voltát, sikerült elérnie azt, hogy a délvidéki földművesek gazdasági egyesülete ma egyike az ország legnagyobb társulatainak. Álljon itt néhány adat. Az egyesület 1891. de-

cemberében 700, 1892. január havában 1600, 1893-ban 2000 és 1894-ben 2800 tagot számlált. A tagok száma jelenleg 5000, kik 115 községben (73 községben külön fiók-egyletek is vannak) 30.000.000 millió frtot érő 100.000 hold földet művelnek.

És miben nyilvánul ezen egyesület tevékenysége? Térünk szűkre lévén kiszabva, nem nyújthatjuk ezen tevékenység teljes képét, hanem azért egyet-mást mégis megemlítünk. Az egyesület tagjai a biztosító társulatoknál és gazdasági gépgyárakban kedvezményben részesülnek és évenkint nagyobb gazdasági kirándulásokat tesznek, melyekben nagyban gazdagítják gazdasági ismereteiket. Az egyesület résztvesz nagyobb iparvállalatokban, közvetíti a tagok terményeinek értékesítését, községenként a felnőtt fiatalok számára mezőgazdasági téli tanfolyamokat rendez, jutalmakat oszt ki a cselédek között, saját mezőgazdasági közlönyvel bír és még a közművelődés, a magyarosodás terén is buzgólkodik, a mennyiben saját költségén fitápin-tézetet tart fenn Szegeden, hogy a tagok gyermekei annál könnyebben megtanulhassák a magyar nyelvet. Legnagyobb alkotása pedig a Délmagyarországi Gazdasági Bank, mely a múlt évben alakult meg Temesvárott 250.000 frt alapítókével, azon célból, hogy olcsó hitelt nyújtson a gazdáknak.

Ime, ilyen eredményeket ér el az egyesült erő. Vajha hazánk többi földművesei utánoznák a délvidékieket és hasonló egyesületeket alakítanak!

Öröm mindenfelé.

Örömben uszik a kormányt támogató sajtó, hogy f. é. okt. 1. életbe fognak lépni a panacea-szerű egyházpolitikai törvények. E napot, ugymond, jegyezzék meg mindazok, a kik elég vakmerők voltak, a küzdelmet a magyar állam ellen felvenni. A hány szó: annyi ráfogás, vagy a tudatlanság cinikus affektálása.

E küzdelmet tudvalevőleg a famózus februáriusi rendelet provokálta, tehát nem a kath. egyház. E rendelettől a papság csak azért vonta meg az engedelmességet, mert annak jogi alapja nem lévén, semmiféle

miniszter ily természetű rendeletet ki nem adhat, legkevésbé pedig alkotmányos országban, hol nép-képviselőt lévén, a honpolgárok csak azon törvényeket ismerik el magukra nézve kötelezőknek, melyek a törvényhozás három faktora által hozottak, rendeletek pedig csak akkor kötelezők a honpolgárokat, ha azok kibocsátási joga a törvényben gyökereszik, mit a Csáky-féle rendeletről még a logutolsó jogász sem fog állítani.

A kath. klerus tehát e rendelet törvényellenességéről lévén meggyőződve, pedig az ellenkezőről még a leghíresebb jogászok se iparkodtak őt meggyőzni, mint az alkotmány sok százados óre felvetto a küzdölmöt nem az állam, hanem e nem törvényszerű rendelet ellen annál is inkább, mert e rendelet annak kibocsátója büntető-jogi szankcióval is ellátta, noha a 68-iki idevonatkozó törvény ily szankcióval nem lévén ellátva, azt a miniszternek sem volt joga abba bele-magyarázni, ha csak a „sic volo, sic jubeo“ egyelőre a „Corpus Juris“-be még fel nem vett önkényi alapján.

A Csáky-féle gárda látván, hogy rendeletével az óhajtott célt, az elkeresztelt gyermekek kivonatának megkülönböztetését a katolikus pásztorokhoz el nem éri, e cél elérésére az egyház lenyűgözése, ennek és szolgáló tekintélyének megsemmisítésére radikálisabb eszközökhöz, az egyházpoltikai törvények meghozatalához folyamodott.

Hogy pedig az öszspolgárok jólétét egyformán szívón viselő kormány erőszakosságára visszavizethető akaratát realizálhassa: szövötközött a korona legodaadóbb támaszaival, az Eötvös-féle frakcióval, „az állam, az alkotmány s a korona legnagyobb ellenségei ellen“, tehát mi ellenünk, kik e hazát megalapítottuk, dajkáltuk és fenntartottuk, kik az alkotmányért és koronáért, ha kellett, véres küzdölmöt vívtunk és kik soha meg nem szűnünk a híveket arra inteni, hogy engedelmessékedjenek a törvényes hatalomnak. Mindennek dacára egyelőre le vagyunk teperve és kiknek segítségével?

A szabadelvű párt azon tagjai segítségével, kik a bársonyszékben s az állami miniszteri titkárságokban ülnek, továbbá kik a miniszteriumokkal alárendeltségi viszonyban vannak és kik csak névleges ollonzők, titokban pedig kormánypártiak. Tehát ez urak képviselnék a nemzetet?

Nem és ezerszer nem! De még a többi, e törvényekre szavazott képviselő se birt a nemzet részéről mandátummal, e törvényekre vonatkozóval s így tehát csak magukat, de nem a nemzetet képviselték.

A nemzet e tekintetben oly egészséges beteghez hasonlít, kit az orvosok mindenáron ágyba foktetnek és szájába erőszakkal orvosságot öntenek, mely nagyon is méreghez hasonlít. Azonban minden jel arra mutat, hogy a mixtura valami nagyobb bajt nem fog a paciens gyomrában okozni, mert ez előbb-utóbb ki fogja az orvosságot adni. Az a diadal tehát, melyet a pozitív hit fölött a judeo-magyarok (Lueger szava) arattak, úgy látszik, nem lesz hosszú életű; mert már a német költő megmondta: Triumphe sind wie Niederlagen, wenn ihre Frucht bestehn in Klagen.

Sokan e törvények életbeléptetésénél a nemzetre szeretnek hivatkozni, mint a mely ezek apja. Már kimutattuk, az apaság dolgában kiknek jutott ki a kakuk-szerep; itt tehát csak azt akarjuk kiemelni, hogy a nemzet e hazában mi, pozitív hitű keresztények és katolikusok lévén és mi e törvényeket per-orroskálván, nem mondható, csak ráfogható, hogy e törvények létüket a nemzetnek köszönjük.

De eltekintve e törvényeknek a pozitív vallásokat sértő rendelkezéseiktől, már ezek anyagi oldala is, kell, hogy minden jó állampolgárt az ellenök való opposzióba hajtson. Ezek pártolói szeretik ugyan hajtogatni, hogy az állam semmi illetéket nem fog szedni a felektől. De hát ki ez az állam? Hol van ennek privát kasszája, melyből e rengeteg kiadásokat fogja fizetni? Ez állam mi vagyunk, kik a miniszterektől kezdve le az utolsó diurnistáig fizetjük, és kik az állami pénztárt adóinkkal megtöltjük, melyből aztán az állam kormányzat, úgy látszik de nobis sine nobis, telemarokkal szórja a pénzét ily színekurákra.

Videant consules, hogy ne tegyék a népnek ily luxus, kiadásokkal lehetetlené a megélhetést; mert ha az országot annyira agyonboldogították, félt, hogy majd a nép gondnoksága alá kerülünk, ettől pedig a jó Isten őrizzen meg. Mert csak akkor fogjuk tudni, mit jelentenek e szavak: vae victis!

Herbst József
perbáli plebános.

Csak egyöntetűen!

(b. f.) Az életbeléptetési rendeletek megjelenése és már meg is küldettek a törvényhatóságoknak, kik azt buzgó tanulmányozás céljából ki fogják osztani a kijelölt anyakönyvezetők között. Azonközben a belügyminiszter, híven a liberális kormány demokráta elveihez, összeállítja Magyarország nemes családjának ősfáit és ebéd után, a fekete kávé mellett és Wekerle-szírvát szorongatva fogai közt sorban elolvassa a 2300 darab anyakönyvi felügyelői folyamodványt.

A liberális sajtó pedig, hol leszidja a néppártot és a félelmetesebb ellenfeleknek egyéni becsületébe is gázol, hol pedig jobb ügyre méltó buzgalommal és bámulatos frazeológiai anyag felhasználásával szuggerálja a nyájas olvasóknak, illetve a nemzetnek, hogy az egyházpoltikai törvények valószínűleg aranykönyvek, az életbeléptetési rendeletek pedig egyszerűség és érthetőség dolgában mindjárt a biblia után következnek. Másrészt meg kérdőzők módjára, újra és új előhozakodnak azzal, hogy Bánffy báró pozíciója ilyen meg amolyan erős és hogy a peersub fölremagyarázhatlan jöle a koronabizalmának a kormány, t e h a t a liberális egyházpoltika iránt.

Csak lassan, t. liberálisok! Ne hetvenkedjenek sem a korona bizalmával, sem a nemzet bizalmával és ne álmigassanuk senkit valódiuraságotól levett frázisokkal, hanem bizonyítsák be inkább, hogy az életbeléptetési rendeletek összhangban vannak-e a törvényekkel, hogy ezek a rendeletek megfelelnek-e a gyakorlati élet követelményeinek, és hogy egyöntetűen, céltudatosan történik-e az életbeléptetés? Erre igenül választ Önök nem tudnak adni, de mi igenis szolgálhatunk tagadó válaszzal, ha kell egész kitételeket betöltövel.

Egyelőre csak néhány kirívóbb dolgot akarunk kiemelni.

Az anyakönyvi kerületek beosztása határozatlan rossz és cseppet sem veszi tekintetbe a közlekedési viszonyokat. Az életbeléptetési rendeletek tele vannak kényszerrel, zaklatással, költséggel és büntetéssel és azonfölül számos olyan intézkedést tartalmaznak, melyeket csak a törvényhozás mondhat ki törvényben, és nem a miniszter rendeletben. A házassági peres eljárást rendeleti uton „rendezi“ az igazságügyminiszter, holott erre csak a törvényhozás, az országgyűlés illetékes. Hiszen, hogy többet ne említsünk, az 1868-iki törvényhozás a bírói illetékeség meghatározását magának a törvényhozásnak tartotta fenn, a házassági perek egy részére nézve az állami törvényszékek bírói hatáskörét tüzte ki, a másik részére nézve pedig (1868: LIV. t. c. 36. §. az egyházi törvényszékeket törvényesen megbizta)

TÁRCA.

A szabadkőművesség harea a keresztény társadalom ellen.^{*)}

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcája. —

Az Isten az emberi nem jólétének munkálását két hatalom közt osztotta meg: az egyház és állam közt. E két hatalomnak egyetértéssel kell az embert végecéja elérésében segíteni. A szabadkőművesek azonban hogy az egyetértést megbontsák és az egyház tekintélyét az államban lehetetlenné tegyék, felállították az állami szuverenitás elvét az egyházi ügyekben is.

Hogy az állam szuverén a saját ügyeiben és azokat teljesen függetlenül intézheti el, azt az egyház soha sem tagadta, sőt ellenkezőleg védelmezte az államnak a jogát, mikor a pápák (Gelasius) és a szent zsinatok (IV. Later.) által megtiltotta papjainak az állam ügyeibe való beavatkozást.

De hogy az állam szuverén még az egyház ügyeiben is — a mint ezt a jogot neki a szabadkőművesek vindikálni akarják, ezt az egyházjog soha sem engedte és épen ellenkezőleg azt tanítja, hogy az állam még saját világi ügyeiben is az egyháznak alá van rendelve, a mennyiben azok az egyház céljával összefüggnek.

Ezen alárendelés kétféle: 1-ször negatív, azaz az állam semmit sem tehet, a mi az egyház kárára válhatnék, mert az állam

célja idoiglenes földi jó, az egyházé pedig örök mennyei jó; mikor pedig az állam népei földi javát úgy akarja munkálni, hogy az az égi jó elvesztésével van összekötve, akkor az állam nem élhet jogaival, hanem az egyháznak van alárendelve s csak örült elme vitathatja az ellenkezőjét. 2-szer ez alárendelés pozitív, azaz az állam köteles megtenni azt, a mi az egyház javára szolgál; az állam köteles célja a földi jó előlépésére törekedni, már pedig földi jólét nem létezik vallásosság nélkül, tehát az államnak, hogy célját a földi jólét előlépése a vallásosságot nem lehet figyelmen kívül hagyni, hanem azt népeiben ápolni kell, a mint ezt az egyház tanítja. Ha tehát az állam még saját világi ügyeiben is az egyháznak némiképp alá van rendelve, annál kevésbé tehet valamit a vallási dolgokban s így megdől az állami szuverenitás elve az egyház ügyekben.

A szabadkőművesek azonban igen jól ismerték ez elvek életét, azért sehogy sem akarták azt eljeleníteni és ellenkezőleg, hogy ez elvnek érvényt szerezzenek, kiadták az új jelszót: az államot az egyházatól el kell választani. Mert míg az állam az egyházzal kötötte halad népei földi s égi jólété munkálásán, addig az állami szuverenitás elve csak in theoria létezik s azért kellett tehát az új jelszót elkialtani, hogy az egyház és állam elválasztandók egymástól. Vesszélyes vélemény ez, és nemcsak egyházellenes, de államellenes is, mert az egyház az államot, — habár hivatalára és méltóságra nézve különbözik,

mégis egyetértéssel és egymást támogatva kell működniük.

A kimondott jelszó azonban visszhangra talált mindenütt a külföldön és sajnos nálunk is. Végig zugott a Kárpátoktól Adriáig, hogy a katolikus Magyarországon is az egyházat és államot el kell választani. Nem kell többé ker. társadalom, hanem modern társadalom.

És megkezdődött az egyházpoltikai küzdelem, megkezdődött a harea a ker. társadalom ellen. Megtámadták a ker. társadalmat alapjában, gyökerében, mely a ker. család és behozták a polgári házasságot, hogy abban a szentség és szerződés elválaszthatók egymástól; a házasságot, mint szentséget meghagyták az egyháznak, mint szerződést pedig saját jogkörükbe vonták. Az egyházjog azonban nem ismer ilyen distinkciót, mert a szerződés és szentség semmiképpen sem választandók el és a házasság, ha házasság, úgy csak egyházi lehet, ha pedig polgári, eo ipso nem házasság, hanem csak ágyasság, csak egy ingadozó viszony, melyet a bűnös kéjvágy teremt és fölbont.

Megtámadták a ker. társadalmat, mikor a vallástalanságot, a po-gányságot akarták törvényben kimondani. Mert a vallászabadság azt mondja, hogy kiki azt a vallást követheti, mely neki tetszik, avagy egyet sem. Mily esztelenység! Ugy az egyes emberek, mint az államok vallászabadsága ellenkezik a józan észszel. Az egyes embereké azért, mert az embernek legnagyobb és legszentebb kötelessége I-

*) Lásd a „Fejérmegyei Napló“ febr. 23., ápril 3., ápril 20., május 27. és június 27-iki számain.

Az igazságügyminiszter itt tehát flagrns törvény-sértést követett el, a melyért felelősségre vonandó.

Az életbeléptetési rendeletek egyáltalában tulajdolgják a rendelői jog gyakorlásait és azonkívül meg-hazudolják nemcsak az egyházpolitikai törvényeket, hanem a kormány és a liberális sajtó azon állításait is, mintha ezen törvények a vallásosságot, az egy-házat nem sértik. Például a polgári esketés szertar-tásaiban szó szinés arról, hogy az új házasságok örök hűséget esküsznek egymásnak. Az állami anyaköny-vező kijelenti az ifjút és a leányzókat házasságok- nek s ezzel punktum! Az Isten nem kell a liberá- lisoknak. Az anyakönyvvezetőnek a rendelet szerint nem kell esküdni, hanem elég, ha egyszerűen meg- fogadja, hogy hivatalában hűségesen fog eljárni. Aztán micsoda érzelmekkel áll majd a keresz- tény jegyespár a zsidó anyakönyvvezető elé? Hogy csak egyet említsünk (több eset is van raktáron), a veszpréme győi ajkai anyakönyvvezetői állásra a megye közgazdasági bizottsága Öváry Ferenc orsz. képviselő és Szabó Imre indítványára egy zsidót proponált. Na hiszen lesz hece Ajkán!

Es most jön a java. A liberális sajtó már is veszekedik a fölött, hogy mikor köthető az első polgári házasság: október 1-én vagy csak október vége felé. A „Pesti Hírlap” szerint október 1-én csak az első polgári kihirdetés történhetik meg a törvény értelmében, s ezért az első polgári házasság csak október végén köthető. Nincs azonban kizárva — vélekedik az idézett lap, hogy „csinos próba-kérdés” mellett már október 1-én lesz polgári „esketés”, „már csak azért is, hogy az első polgári házasság már a törvény életbeléptetése napján meg- legyen.”

Már a felhivatalos „Pester Lloyd” nem respek- talja annyira a törvényt. Neki többet ér az életbe- léptetési rendelet, melynek 60-ik §-a értelmében az első polgári kihirdetés már szeptember 6-án, tehát még a törvény életbeléptetése előtt, és emellegve az első polgári esketés már október 1-én történ- hetik. Ime, mily eltérően értelmezik a liberálisok és mily nagyon tisztelik a miniszterek a törvényt! A házassági jogot életbeléptető rendelet egyenesen ellen- mond a törvénynek s aki ezen rendeletet aláírta, az a vádlottak padjára való.

Es ily körülmények között a „Pester Lloyd” alázatosan könyörög a püspöki karhoz, utasítsa ez a r. kath. papságot arra, hogy a polgári házasság tisz- teletben tartására buzdítsa a hívőket. Hogy lehet ilyet követelni, mikor még a miniszterek is lábbal tiporják a saját édes szülőitjüket? A „Pester Lloyd” könyörgése újabb jele annak, hogy a kor- mány fél, nagyon fél az életbeléptetéstől s most azok segítségét koldulja, a kiket még folytonosan üldöz. Pedig az életbeléptetésekor fog kitűnni — írja Kaas

tent vallásosan tisztelni, — lévén e köte- lesség szükségszerű folyamánya annak, hogy Isten hatalmában van. Töle ered és hozzá tér. A mi pedig az államot illeti, ez is, mint az egyes emberek társasága, Isten akaratá- ból áll fenn, mert az Isten az emberi társas lényevé teremtette s azért az állam is kö- teles őt elismerni és tisztelni.

Az igazság és a józan észszel ellenkezik tehát, hogy egy állam istentagadó legyen, vagy a mi egyértelmű az istentagadással, a különböző vallásokat ugyanazon jogokban részesítse. Az államnak szükségképen kell egy vallást követni s ez csak az igaz vallás lehet, hogy pedig melyik az igaz vallás, erről semmi kétség sem foroghat fenn, mert ezt lényeges ismertető jegyeiről még a nor- malista gyerek is felismeri.

A vallásszabadság a lelkiismereti sza- badság helytelen felfogásán alapszik. A szabankömvessék úgy értelmezik a lelkiis- mereti szabadságot, hogy az embernek jogá- ban nom áll tisztelni vagy nem tisztelni. Ez azonban igaz, mert az embernek szigorú köte- lessége Istenet tisztelni és ily értelemben nincs lelkiism. szabadság, nincs választás, hanem választás csak annyiban van, hogy vagy így, vagy amúgy tisztelheti Istenet, a mint azt tenni lelkiismerete sugalja.

A szabankömvesség meg- támadta a keresztény társad- almat és ker. jellegűtől megakarta fosz- tani a zsidók recipiálása által. Azt akarják ők, hogy a megkeresztelt emberből legyen

Ivor báró a „Tiszántal”-ban „van-e Magyarországon kereszténység, vagy már kiveszett; van-e a papok- ban élő hit, vagy meghalt; van-e a férfiakban bá- torság a szabadságra, vagy több a gyávagság a szol- gaságra; imádkoznak-e az asszonyok, vagy csak mulatnak; küzd-e a római katolikus egyház, vagy lemond?

Lesznek, kik kitaranak és küzdenek. Az em- berekben nem bízom, Istenben bízom.”

Egy plebános reklamációja.

Minden kommentár nélkül, csak a frappsansabb helyeket alahuzva, közöljük Gartner József kukméri plebános-helyettes reklamációját a jövő évi választási lajstromból történt kihagyása ellen. Hadd lássa belőle mindenki, mennyire tisztelik a törvényt a liberálisok. A reklamáció így hangzik:

Tekintetes központi választmány!

A Német-Ujvár (Veszprém.) választói kerüle- tébe bekebelezett Kukmér község országos képviselő választóinak névjegyzéke az összeíró küldöttség által az 1896. évre elkészítettén s a tek. központi választ- mány által az 1874. évi XXXIII. tc. 42. §-ában előszabott módon közszemlére kitétvén — habár ugyanakkor ezen §. értelmében egyidejűleg fölhívás nem bocsátott ki arra vonatkozólag, hogy ezen névjegy- zék ellen a 41. §. értelmében főlészolhatni is lehet, én ezuttal törvénybiztosította jogommal élni kívánok, midőn t. i. az ellen, hogy a névjegyzékbe nem vétettem föl s az 1874. évi XXXIII. tc. 9. §-ának 1. és 2. bekezdése, nemkülönben az idézett tc. 38. §-ának 2. bekezdésére hivatkozva, főlészolással élek.

Itt egyuttal főlészolással megjegyzem azt is, hogy a június hó 4-én Kukmérban megírt összeírást az összeíró küldöttség elnöke elmulasztotta az idézett választási törvény 32. §. értelmében köztudomására hozni.

Kérem a tekintetes központi választmányt, méltóztatassék tehát engem, mint Német-Ujvár kerületi választót most utólagosan a lajstromba főlvenni s engem erről értesíteni.

Kukmér, 1895. július 6.

Tisztelettel

Gartner József.

ideiglenes plebános helyettes.

Térítve.

Melylyel elismerem, hogy tisztelendő Gartner József, helybeli róm. kath. segédlelkész ur főlszola- lását a mai napon átvettem és azt 1895. sz. a. beiktattam.

Kukmér, 1895. VII/6.

N. N. s. k.

körjegyző.

P. H.

egy meg nem keresztelt. Ilyen gondolat csak is egy agylágyulásban szenvedő szabadkő- műves észben születethetik meg. — A recep- cióról szóló javaslat törvénybe iktatása csak a keresztiségről szóló dogma lábbal tiprásá- val lehetséges, már pedig a dogma abszolút igazság, mely abszolút érvénynyel bír s mind- denkire nézve magában hordja kötelező erejét és ezt sohasem szabad sem az egye- seknek, sem az államnak figyelmen kívül hagyni és ellenkezőleg a törvényeknél irányadónak kell tekinteni.

A szabankömvesség meg- támadta a ker. társadalmat, mi- kor az iskolákat államosítani kezdte; ki- veszi ezeket a papok kezéből, kizárja az egyház jótékony befolyását a tanuló ifju- ságra, hogy azt már a legkisebb korban is megmételjeze.

Imo a szabankömvesség sötét céljai elérésére hadat üzent mindennek, a mi szent, mindennek, a mi keresztény; alásta a ke- resztény Magyarország alapját és folyton vetkőzteti minden ker. jellegűtől annyira, hogy a mostani Magyarország csak nevet- séges karrikaturája szont István keresztény Magyarországnak. A hatalom teljesen a szabankömvessék kezében van és ők azt cél- jaik elérésére alaposan kizsákmányolni törek- szenek.

S ha mi mindezt étlenül nézünk, hol állanánk meg, ki tudná azt megmondani?

De.

BELFÖLD.

— **A nunciusról.** Ujabbban a tren- cson megyei papság latin nyelvű fel- iratot intézett Agliardi nunciushoz, melyben az apostoli szentszékhöz való hűségének adván kifejezést, csallakozik a nunciuson elkövetett sértések felett felháborodott kath. közvéleményhez.

— **A választói jog reklamálása.** Még e héten lehet reklamálni a jövő évre összeállított választó-lajstromok ellen. A reklamációk elkészítésénél még a követ- kezőket ajánljuk olvtársaink figyelmébe: 1) A reklamáló fél neve után írja oda évszám- mat, hogy kora a kiigazítandó névsorban kitehető legyen. 2. Mindenütt az illető köz- ség előjáróságánál nyújtandó be a felszó- lamlás, a hol a névsort kifüggesztették. 3. A kir. kuria 1885. évi 29. számú elvi hatá- rozata így szól: „Ha az egyneked te- lekket hasonkiterjedésű bírtok censusa felemeltetett, de a felemelésre vonat- kozó határozat joegerőre nem emelke- dett, akkor a választói jogosultság alapját a felemelkedés előtt érvény- ben volt census képezi. A választók név- sorának összeállítására tehát az előző évi cen- zus alapján történik. 4. Az adózó választ- tási joghátrányra nem szolgálhat, ha a hátralek felmerülését az adó- előírás körüli hiba okozta (kuriai elvi határozat, 1878. évi 94. sz.) 5. A ki nem vetett adó nemfizetése miatt választói jogától senki meg nem fosztható. (Kur- iai elvi határozat, 1885. évi 4. sz.) 6. A segédlelkészek választói jogosultságának megállapításánál tényleges alkalmazásuk irányadó, tekintet nélkül alkalmazásuk ide- jének tartamára. (Kuriai elvi határozat, 1886. évi 138. sz.)

— **Karsay szuperintendens.** Karsay Sándor, a dunántúli ág. ev. egyházkerület szuperintendense s mint ilyen a főrendiház tagja, lemondott szuperintendens állásáról és ennőlfogva elveszteti a főrendiházban elfoglalt helyét is. Fogadni menének, hogy helye előbb lesz betöltve, mint pld. s roz- nyói, lugosi vagy a zengyi püspökségek, melyek pedig már régóta üresedésben van- nak! Persze, a protestáns „püspök” urak liberálisok és ez megmagyaráz mindent.

— **Katholikus körök.** Hogy milyen jó- akarattal viseltetik a hivatalos Magyarország a kath. körök iránt, az kivülágik a következő esetből Kohardon (Tolm.) megalakulván a kath. olvasó- egyesület, az alapszabályok 1. évi ápril. 10-én kellően felszerelve beterveztettek az alispánhoz. Az alispán 38 nap múlva „véleményezés” céljából a bonyhádi főszolgabíróhoz tette át az alapszabályokat, a hol ezek 41 napig, jun. 29-ig heverték. Ennyi idő kel- lett a Szegszárd és Bonyhád közt levő 2 órai ut megtételére. S a főispán erra még azt mondta, hogy a főszolgabíró nem követett el mulasztást!

— **Fogy a választók száma.** Temesvár városában a jövő évre 3010 választót irtak össze, 195-tel kevesebbet, mint a hány választónak a f. évben van választó joga. Érdekes, hogy a bel- és a Józsefvárosban, hol az állami, városi és megyei, valamint a vasúti tisztviselők és a zsidók laknak, a jövő évi választók száma 59-cel emelkedett, míg a gyárvárosban hol a munkások és kisiparosok vannak többségben, 254-gyel esőkkent a választók száma. Ha a kormány minden kerületben átlag csak 150 választót dobhat ki a lajstrom- ból, akkor össze vissza 67.000 polgárt foszt meg a választó jogától — a liberalizmus és a millenium nagyobb dicsőségére.

A veszprémi központi választmány

valóban zsenialis módon jár el a szavazat-összeíró bizottságok megválasztásánál. Ugy látszik a bizottságok megválasztásánál csak egy szabályt kell szem előtt tartani, s ez az, hogy *katholikus, de főleg gyanús katolikus, t. i. néppárti bele ne kerüljön.* A minapában már szóvá tette a „Veszprémi Hírlap”, hogy Veszprémben az egyedüli még hozzánk húzó katolikust kibuktatták. Most meg a márkói összeíró bizottságról van szerencsénk referálni. Allt egy lutheránusból, egy kálomistapapból meg egy izraelitából. „Megengedjük, írja az idézett lap, hogy mindez csak véletlen, s a sorsnak szeszélyes játéka . . . de esodálatos, hogy a központi választmány ennyi *veletlennek* van ujjában kitéve. Szinte kedvünk volna megkérdezni, miért maradt ki öpen az idén e bizottságból annak elnöke *Fejérváry József* kanonok? Persze véletlenül. Ngs. Alispán Urunk, nem lehetne ez ismételt véletlenekre a vármegyén gyógyírt találni, avagy nem lehet ezt a bizottságot így vagy amúgy szuggerálni?”

A templomok tőke-kamat és jövedelmi pótdadója. Közöljük a m. kir. pénzügyminiszteriumnak átiratát, mely az esztergomi főegyházmogyoi hatóság megkeresésére kimondja, hogy a fennálló hazai törvények értelmében a templomokra sem tőkekamat-, sem pedig általános jövedelmi pótdékadó ki nem róható.

M. kir. pénzügyminiszterium 1251. sz. Méltóságos és Főtisztelendő Boltízár József, mylasi felsz. püspök stb. stb. általános örökös helytartó urnak, Esztergom. Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Ur! Folyó évi február hó 7-én 517. szám alatt kelt nagybecsű átiratára van szerencsém Méltóságodat teljes tisztelettel értesíteni, hogy a templomépítési alapok kamatjöveldelmének adómentessége az egyenes adótörvények és szabályok 1888. évi hivatalos összeállítás I. kötet V. rész 47. §. 4. pontjában már általánosságban ki van mondva, mindazonáltal a legnagyobb készséggel intézkedni fogok az iránt, hogy a Méltóságod szives értesítése alapján azok a m. kir. pénzügyigazgatások, melyek a törvénynek említett határozmányát figyelmen kívül hagyják, a szóban levő kamatjöveldelmet adóztatás tárgyává ne tegyék. Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem nyilvánítását. Budapest, 1895. március 7. A m. kir. pénzügyminiszter helyett: *Márfy* Ágost, államtitkár.

Házaló képviselő! Kintáról írják a M. Néplapnak, hogy Pogrányi József a kerület képviselője a napokban házról-házra járt, a küzeledő választásokon magának támogatást szerzendő. Az értelmes nép megítélője és mely sajnálkozásai tekintett képviselőjére, ki emyire alacsonyítja a képviselői méltóságot, hogy annak érdekében házalna nem restel.

KÜLFÖLD

Németország. Berlin udvari körökben jelentik, hogy Vilmos császár el akarta fogadni *Umberto* olasz király meghívását a római szeptemberi ünnepségekre, melyek évenként emlékünneppé annak, hogy a szabadkőműves olaszok 1871 szept. 20-án megfosztották a pápát Rómától. A múlt héten azonban értesítésére esett a császárnak, hogy ez a látogatás kellemetlenül érintené Ferenc József királyt, a ki a látogatást a pápa ellani tüntetésnek tekintené. A császár erre lemondott szándékáról. Ebből ki világlik először, hogy a mi királyunk törhetlen hűséggel ragaszkodik kath. vallásához és ennek látható fejéhez és másodsor, hogy a német császár jobban tiszteli királyunk vallási érzelmeit, mint a loyálisukkal büszkélkedő magyar liberálisok. — A szabadkőműves „P. H.” szombati számában a következő jellemző sorokat olvassuk: „A katolicizmus terjed Berlinben és a kormány nem tesz semmit a megakadályozására. (?) Ez persze a liberálisok jele. És hogy mennyire terjed a ürelmesség, bizonyítja az, hogy a porosz

fővárosban új katolikus templom épül és ezt Szent Lajos francia királynak szentelik. Szent Lajos volt Windthorst patronusa.”

Telefon-jelentések.

Budapest, jul. 8.

Egy egyéves önkéntes öngyilkossága. Mérey Vilmos szekorász, egyéves önkéntes tegnap reggel mellette magát és rövid kilődés után meghalt. Mérey igen előkelő, vagyonos családból származott. A apátlan-anjátlan árva volt. Teljesen magára hagyva rossz életre adta magát és ugyszólván egész vagyonát elköltötte, úgy, hogy öngyilkosságának oka valószínűleg zilált anyagi helyzetében keresendő. Öngyilkossága előtt négy napig folyton mulatott.

TÁVIRATOK.

Pozsony, jul. 8. (Ered. táv.) A „Miklóss” nevű elevátor. midőn tegnap a Dunát kotorták, igen érdekes dolgokat hozott felszínre: Az 1809. évi ostrom idejéből való ágyugolyókat, melyek egyenként 80 kílmet nyomnak, vaspáncélt és számos emberkoponyát.

Zágráb, jul. 8. (Ered. táv.) Daruvár földőhelyet tegnap iszonyu felhőszakadás teljesen elárasztotta. A rohanó árvízben hirszerint két ember vesztette életét. A vasuti közlekedés szünetel.

Bécs, jul. 8. (Ered. táv.) Tóth Vilmos, a közös főszámvevőszék elnöke ezen állásáról lemondott s itteni politikai körök szerint a király a lemondást elfogadta. Utódjául *Plebert*, a volt pénzügyminisztert emlegetik, a ki tudvalevőleg a múlt héten lépett ki a német balpártból. — Parlament körökben szállongó hírek szerint *Hohenwarth* gróf, a konzervatívok vezére agg korára való tekintettel leteszi képviselői mandátumát és teljesen visszavonul a magánéletbe. (Fenntartással közöljük e hirt, mert a liberálisok már több ízben terjesztettek híreket *Hohenwarth* gróf visszavonulásáról, melyek utóbb alaptalanoknak bizonyultak és csak arra voltak visszavezethetők, hogy a liberálisok szabadulni szeretnének leghatalmasabb ellenfelőktől. Szerk.)

Triest, jul. 8. (Ered. táv.) A monarchia legújabb hadihajóját, a „Wien”-t tegnap becsátották vizre nagy ünnepélyességök között. Mint keresztanyja *Kielmassegg* grófné szerepelt, ki az új hajón tartott ünnepélyes szent beszéd után a szokásos szertartások között a császár nevében „Wien”-nek keresztelte az új hajót. A keresztelési aktus előtt *Wilczek* gróf rövid beszédében kifejtette, hogy három hadihajónak „Budapest, Monarch” és „Wien” elnevezése kifejezésre juttatja a császárkirály jogára alatt álló birodalom hatalmát.

Belgrád, jul. 8. (Ered. táv.) A hivatalos lap külön kiadásban közli a szombaton alakult új, haladóipárti kormányt kinevező királyi ukázát. *Krisztics* volt miniszterelnök az államtanács elnökévé nevezetett ki. Az új kormány programja első helyen említi a pénzügyi helyzet rendezését. A kormány tagjai ezek: *Novakovic* elnök és külügy, *Franszovic* hadügy, *Marinkovic* belügy, *Popovic* pénzügy, *Ninesics* igazságügy. *Petkovic* államépítészeti és kereskedelem, *Novakovic* kultusz.

Páris, jul. 8. (Ered. táv.) A keresztény munkások itt tegnapelőtt és tegnap tömegesen látogatott kongresszust tartottak, melyen *Richard* párisi bitoros-érsek elnököl. A kongresszus határozottan állást foglalt a pápa által hirdetett keresztény-szociális irány mellett és a szociál-demokrácia ellen.

Sz. Quentin, jul. 8. (Ered. táv.) Az 1557-iki ostrom elleni hősiesség védelme emlékére emelt szobor leleplezésésül *Hamontaux* külügyminiszter igen figyelemre méltó beszédet mondott,

Visszapillantást vetett az ellenség által megszállott ország szomorú napjaira, melyek után azonban *Franciaország mindig újra felemelkedett* és több hatalmas birodalmat látott elbírni. A túlélés ezen erejének köszönhetően Franciaország nemcsak hazaszeregetének hatalmát, hanem szerepének tagadhatatlan szükségességét a többi nemzetek között. Franciaországnak híven ki kell tartania azon kötelességeit mellett, melyeket rendeltetésére ráért és érre kell hogy legyen a szabadság eszméjének. *Erejének tudatában bizra* barátságban és óvakodva kalandoz politikától, Franciaország bizalommal tekint jövője elé.

Városi és vidéki hírek.

Hátralékos előfizetőinket felkérjük az előfizetési díjak beküldésére, hogy a lap expediciója fennakadást ne szenvedjen.

Ferenc Ferdinánd főherceg házassága. A fővárosi lapokkal egy időben mi is jelentettük, hogy *Károly Lajos főhercegnek* és nejenek londoni tartózkodása és windsorni látogatása összefüggésben áll *Ferenc Ferdinánd* prezuntív trónörökösnek tervbe vett házasságával. E szerint ugyanis *Ferenc Ferdinánd* főherceg eljegyeznék *Teck* herceg leányát. Ez a hír teljesen alaptalan már csak azért is, mert mint a „Poljűkai Hetiszemle” most jelenti, *Teck* herceg egyetlen leánya, *Mary* már két éve a yorki herceg nejje.

József főherceg a kath. papságról. *József* főherceg Nagyváradon tudvalevőleg *Schlauch* kardinális vendége volt a püspöki palotában. A kardinális üdvözlő szavaira a főherceg szóról-szóra ezt felelte:

„A magyar klérus mindig a leg-erősebb támasza és oszlopa volt a koronás királynak és hazának; én is, mint jó magyar, híven ragaszkodom ez erős oszlophoz és támaszhoz.”

Rendkívüli közgyűlés a megyénél. A megyei bizottsági testület f. hó 29-én d. e. 10 órakor több fontos ügy elintézése végett közgyűlést tart.

Huberth tábornok bucsuja Székesfejérvártól. Nagyszombati *Huberth* Andor tábornok, a 81. honvéd gyalogdandár parancsnoka a következő meglepő hangu bucsulevelet intézte *Havranek* József polgármester útján a város közönségéhez:

Mélyen Tisztelt Nagyszabásos Polgármester Ur!

Rendelkezési állományba helyeztetvén, Székesfejérvárt legközelebb elhagynom. Ez alkalommal szíven sugallatát követve, — a helybeli polgárság minden rétegében iránymond tanúsított rokonszenvért — forró köszönetemet fejezem ki.

Viszonzásul a szép város felvirágozására, valamint minden polgárának boldogságára előző jó kívánataimnak midőn ezuttal kifejezést adnék, felkérom Nagyszabásos Polgármester urat, köszönetemnek és jó kívánatáimnak a helybeli polgársággal való megfelelő közlésőért.

Midőn magamat kedves emlékébe ajánlanám, kiváló tisztelettel és hazafias üdvözléssel maradtam

Nagyszabásos igaz hive:

Székesfejérvárott, 1895. június 6-án

Huberth Andor s. k.,
tábornok.

Huberth tábornok tudvalevőleg első áldozata a Szemecze-ügynek, melylyel a kormány erőszakosan belevitte az egyházi politikát a tisztikarba. A honvédtisztikar a legmélyebb sajnálattal látja távozni köréből *Hubert* Andort, kinek katonai pályája a tábornoki ranggal emberi számítás szerint még korántsem volt befejezve. Közvetlen alantosai, a 81. honvéddandár tisztjei és

legénysége humanus és minden katonai szigorúsága mellett méltányos főnöküket vesztik benne, Székesfejérvár társadalma pedig egyik legrokonszenvesebb tagját. Huberth Andor tábornok, mint fenti leveleiből is kitűnik, nem válik el szívesen Székesfejérvártól és legjobban jellemzi közkedveltségét az, hogy nem csupán a polgármesterhez, hanem a város összes polgárságához intézte bucsusorait. A polgárság viszont, meg vagyunk róla győződve, mindenha emlékeztetésben fogja tartani Huberth tábornokot, a hazafias, a becsületes katonát. Huberth tábornok, mint értesülünk, legközelebb Nagyszombatba utazik, onnan valamelyik fürdőbe megy és csak azután költözik el véglegesen Székesfejérvárról. Jellemző, hogy még azt sem engedték meg a tábornoknak, hogy elbucusszék tisztukaratól.

— **A városi tisztviselők fizetés-felemlése.** A városi tisztviselők fizetésének ez évben való felemlését tartalmazó közigyelési határozatot a belügyminiszter jóváhagyta s dr. Kövesy Istvánnak ez ügyben beadott felelőzését elutasította.

— **A központi kath. kör** berendezési költségeinek fedezésére Prifach József nagyrépost, pápai prélatus 100 frtot adományozott.

— **Eljegyzés.** W i e d e r Győző, Szolnok városi közpénztárnak tisztviselője eljegyezte városunkból L ó r i n c z Károlynak, C z i r á k y gróf nyugalmazott gazdasági tanácsosának kedves leányát, Etelkát.

— **Egyházmegyei hírek.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök Pelner Mihály ercsi káplánt a pilis-szt. keresztii plebánia ideiglenes adminisztrátorává nevezte ki, helyébe pedig L a t t y á k Nándor újmisést rendelte káplánnak.

— **Erélyes főúr.** Festetich Pál gróf, déghi nagybirtokos körlevelet intézett összes bérliőkhöz, melyben szigorúan eltiltja őket a szolgai munkáktól vasárnapokon. Ha pedig e körlevelének fogamatja nem lenne, úgy saját maga fogja a törvényszéket feljelenteni.

— **Elmaradt táncvigalom.** A „Székesfejérvári I. polg. betegsegélyző és temetkezési egylet“ által tegnapi tervezett táncvigalom az esős idő miatt jövő vasárnapra halasztott.

— **Eljegyzés.** Wolff Béla székesfejérvári főreáliskolai tanár eljegyezte G ó b e l János György iskolai igazgató szép műveltségű leányát, Erzsikét.

— **Az állami anyakönyvvezetés Székesfejérvárról.** Ma érkezett le a város-hoz Perczel Dezső belügyminiszter utasítása az állami anyakönyvvezetésről szóló törvény életbe léptetése tárgyában. Az utasítás, melynek tartalmát már a múlt héten közöltük, 111. §-ból áll és még egy esemő mintával van ellátva. De ez még nem minden. A Perczel Dezső képmására teremtett magyar királyi anyakönyvvezetőnek nemcsak stíluszerűen be kell rendeznie az állami anyakönyvvezetés hivatalos helyiségeit, hanem hazafias buzgalommal kell neki felelődni összevissza 3 törvényben (1894: XXXI., XXXII., XXXIII.) 256 és 12 rendelkezésben vagy 260. tehát összesen 516 § jó megrágására. Jó étvágyat kívánunk nekik egyenként és összesen.

— **Lógyakorlat éles töltéssel.** A „Lajtha“ nevű katonai hadihajó legénysége f. hó 15., 16. és 17-ikén Ercsi községeben az Eötvös-emplék felett a Dunán éles töltésekkel lógyakorlatot fog tartani a magas hegyparton felállított céltáblákra, miért is a hatóság figyelmesteti a környékbeli lakosokat, hogy az esetleges szerencsétlenség elkerülése végett a jelzett napokon magát a lógyakorlat színhelyétől távol tartassa.

— **Az iszákosság vége.** Zámolyon egy Lepésny János nevű ember dacára előrehaladott korának nagyon neki adta magát az ivásnak. F. hó 6-ikán délelőtt is a zsidóboltban kelletlenül több pálinkát ivott, a minek következtében a kertek alatt levő utról beleszedült fejjel lefelé az ott folyó csekély mélységű vízbe. Miután képtelen volt innen a maga erejéből kimenekedni, segély pedig idejében számára nem érkezett, a vízből már csak mint halottat húzták ki.

— **Liberalis nyájaskodások.** Ászáról írják a „Dunántúli Hírlap“-nak: „A mi járásunkban vannak falvak, hol a matadorok, ha a koresmába mennek, s össze ütök poharukat a község elöljáróival, hozzá teszik: „Vesszen a néppárt!“ ami körülbelül annyit jelent, hogy: „a hiveivel együtt!“ Ha kissé népszerűbb katolikus pap a kormány- és Eötvös-párt bizonyos vezérfőfőival találkozik bármely társaságban, úgy üdvözik őt, mint leendő néppárti képviselőjelöltet, ironice, miután előbb a párttól le-szedték a becsületet! Különösen sokat kellene azonban hallani, ha e helyeken jelen volna. Esterházy Miklós Mór grófnak, a néppárt egyik országos fe-jének, a kerületben egyik legnagyobb földbirtokosnak, ki erkölcsi és anyagi erejével igen sokat tehetne. Mondhatom: a legnagyobb farizeizmussal még erőnci is bírálni tudatuk be neki; és tudjuk, hogy a kissé már ugyis elfogultaknál mindennél erősb a ragalom fegyvere. Szokása volt E s t e r h á z y Miklós Mór grófnak már sok évektől fogva tetemes — százkara menő — pénzösszegeket osztani ki karácsonyi ajándéknál járásunkbeli volt jobbágyközségei szegényei között. Természetes, az evangélium is mondja, hogy ily esetben készen van az irigykedés. A gróf ur névtelen levelekben lett ilyenektől elárasztva. Megharagudott tehát és a segédemet a mult év karácsonyával meg-vonta. Midőn ezért különösen a protestánsok panasz-kodtak, azt mondták nekik: „Ne bánjátok, (persze azt se bánjátok, ha koplaltok és fátok!) ugysis csak meg akart azzal a gróf venni benneteket!“ Van a nemes grófnak egy önmaga által saját költségére alapított földműves iskolája. E sorok írójának községeben van egy eleven eszű, vállalkozó református fia, ki már tavaly szeretett volna oda bejuttatni saját ereje és iniciatívájából. Megbukott. Az idén keresztapja, anyjával együtt tanácsot, párlást kért, különösen felei között s azok azt mondták neki: „Ne is erőlködjék, ugysis hiába! Hisz protestáns! Esterházy gróf pedig, ha tehetne, elevenen megéne a protestánsokot! Pedig az a tisztje — Paulini — is protes-táns, aki ama hasznos, keresett és szép intézetnek élén van!“

— **Furca boszu.** Aspirján István és P i n k e Imre bodaiki lakosok néhány évvel ezelőtt kimentek együtt Amerikába meggazdagodni, Pinkének azonban nem tetszett az ottani élet, visszajött Bodaikra. Mő történt, mi sem Amerikában a két jó barát, Pinké egyszer egy levelet kapott Aspirjántól, a ki ebben rutul legalázta barátját. Nem sokára azonban Aspirján sorsa is rosszra fordult a tengeren túl, a nyomorúság őt is hazakergette. Betegen érkezett Bodaikra úgy, hogy nyom-ban agynak esett. A napokban tudomására jutott ez Pinkének, felkereste Aspirjánt s az ágyban fekvőt jól megverte a levélbeli sértések miatt. Aspirján most a járásbírósg előtt keres magának elégtételt.

— **Megugrott a büntetés elől.** L á r i Mihályt, a kinek közelebbi szeméyleírása ismeretlen, a székesfejérvári fűszolgabíró 3 napi el-zárásra átváltoztatható 6 frt pénzbüntetésben mar-rasztalta el. L á r i n a k, úgy látszik, pénze nincs, tehát fizetni nem tud, a szabadságnak pedig bizo-nyára nagy barátja, így tehát jónak látta inkog-nitóban eltűnni. A székesfejérvári fűszolgabíró érte-sítette az összes hatóságokat, hogy nyomozzák.

— **Gyilkos szándék.** Ondódi levele-zőnk írja, hogy ott Z e c h m e i s t e r György a falun kívül megtámadta régi haragosát M e y l i n g e r Pált. Midőn Meylinger védekezni kezdett, Zechmeister lekapta kocsijáról töl-tött puskáját, talán agyon is lőtte volna el-lenfelét, ha ennek felesége közibük nem veti magát a meg nem ragadja a puskát. Meylinger veszélyes fenyegetés miatti Zech-meistert feljelentette a járásbírósnál.

* Egy-két kosztos diák teljes állá-tásra felvétetik egy intelligens családnál. Cim a kiadóhivatalban.

* Egy okleveles gépész és ko-vács ajánlkozik uradalmakhoz, vagy na-gyobb gazdaságokhoz, akár a eséplés tarta-mára, akár állandó alkalmazásra. Ajánlatok „Gépész“ cím alatt a kiadóhivatalba ké-retnek.

Irodalom és Művészet.

— **A „Magyar Szemle“.** 27. száma a következő gazdag tartalommal jelent meg: Ertesítők. Dr. Horváth Cyrilltól. Széchenyi István vallásossága. (I.) Keményfy K. Dáni-elől. Ürülj, szülő . . . (Költemény.) Torkos Lászlótól. A magyar pasárol Latkóczy Mi-hálytól. Turandot. Kampis Jánostól. Nem nézek többé . . . (Költemény.) Patyi István-tól. György Dániából. Erdélyi Gyulától. A baba-ruha. Valnicsek Bélától. A csempész. Pendered L. Maritól. Két bolond. (Végo). Kincs Istvántól. Gerhart Hauptmann. (II.) Dr. Losoncy Lipóttól. Hétről-hétre. (Tárca) Tankredittől. Irodalom és művészet. Vegyesek. Szerkesztői üzenetek. Egyedüli kath. szépi-rodalmi folyóiratunk ajánljuk olvasóink fig-yelmébe. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt. Kiadóhivatal: Uj-utca 14.

— **Lelki Vigasz** címen jelenik meg dr. Engels János temesvár-Józsefvárosi esperes-pébános szerkesztésében egy ügyesen összeállított havi folyó-irat a tisztóhelyen szenvedő lélek üdvére. A leg-utóbbi füzet tartalma a következő: Könyörüljétek. Smiet Eugenia. Sirvirágok III. Aranymondások julius és augusztus hónapok egyes napjain. Vegyesek. Halálozások. Jó tanácsok. Imádságok. Imaszándékok. Halánylatkozatok. Egvletek, tarsulatok. Irodalom. Üzenetek. — Ajánljuk olvasóinknak a nagy lelki haszonnal járó folyóiratot, melynek csekély előfizetési ára, évi 1 frt 50 kr., a szerkesztő címére küldendő.

— **Uj Idők** a most megjelenő szá-mal kezdi meg második félévét. Tartalma: Szabolcs házassága, elbeszélés Herczeg Fe-renptől. (Ez az elbeszélés a következő ne-gyedévén át folytatódik.) Jelszó, költemény Endrődy Sándortól. Csók után, vigjáték Murai Károlytól. Szent Pál esüngője, elbe-szélés Mikszáth Kálmántól. Regény, vers Palágyi Lajostól. Nász a rengetegben, elbe-szélés Bródy Sándortól. Továbbá kisebb rajzok Bársony Istvántól és Sebők Zsigmond-tól, valamint egy nagyon gazdag és érde-kes Mindenféle-rovat. A pompás illusztrá-ciókat Skutetzky, Neogrady és Rubovics ké-szítették. A kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. sz.) kívánatra bárkinek ingyen küld mutat-ványszámokat.

— **A magyar helyesírás és a helyes magyarság** címen Böldi Mi-hály egy könnyen használható könyv ren-dez a közel jövőben saját alá, melyben különösen az ortografia és a stílus srosszul értelmezett, téves vagy vi-tás és nehezebb pontjaival foglalkozik, hoz-zá csatolván egyes fontosabb ide tartozó grammatikai dolgokat is. A mű ára egy korona és f. évi szeptember 1-én fog megjelenni. Az előfizetési pénz a szer-ző címére Felső Rajkora (Zala m.) küldendő.

— **Száll az ige szájról szájra.** Az egész országban mindenütt csak a „Röptében a Nagrvilág Körül“ című amerikai diszműről beszélnek, mely egy technikailag remek kivitele, mint egyes fényképeinek tisztasága, élethűsége és az egész mű-nek kaleidomkoszerű változatosága által tényleg megérdemli az általános figyelmet. A vállalatból eddig négy füzet jelent meg. A hozzák most be-küldött negyedik füzet a következő 16 fényképet tartalmazza: Rue de Rivoli, Párisban. — Shakes-peare háza, Stratford-on Avon, Angolország — Fin-galbarlang, Skóthónban. — A királyi vár Stock-holmban, Svédország — Mauzoleum Charlottenburg-ban, Berlin mellett. — Mer de Glabe, Svájc. — A Colosseum külsője, Róma. — Firenze panorámája, Olaszország. — Marie de Padilla palotája, Alcazar, Sevilla, Spanyolország. — Palota és hárem Alexan-driában, Egyptom. — Kaashmir-völgy, India. — Auckland kikötője, New-Seeland. — Havanna, Cuba.

— Muir-Gletscher, Alaska. — Capitolium, Washingtonban. — New-York és a Brooklin-híd. Mindegyik kép rövid, érdekes magyarázattal van ellátva. — Az egész mű 256 változatosan összeállított fényképet tartalmazva, nagybecsű gyűjteményt fog alkotni, melyben gazdag és szegény, öreg és fiatal egyaránt élvezetet fog találni. Egy 16 képet tartalmazó füzet ára postai küldéssel 35 kr. Előfizethető 4 füzetre 1 frt 40 krral, 8 füzetre 2 frt 80 krral, 16 füzetre 5 frt 60 krral. Az előfizetési díjak az „Egyetértés” kiadóhivatalába Budapestre küldendők.

Közgazdaság.

Értéktőzsdei heti szemle.

Lustig Miksa budapesti bankcég hetijelentése a „Fejérme gyei Napló” számára.

Budapest, július 7.

Már többször volt alkalmunk tapasztalni, hogy a körülbelül egy éve csak kisebb megszakításokkal tartó hausse úgy a kül-, mint a belpolitikai események iránt bizonyos érzéketlenséget, fásultságot mutat. A nyár folyamán a baisserre oly alkalmas talaj most ismét az ellenkezőt bizonyította be. Kétféle politikai esemény játszott nemrég közbe, minden következmény nélkül. A külpolitika Macedon lázadással állott elő, s habár oszthatlan érdeklődés nyilvánult is iránta, a tőzsdén igen kevés hatással volt. Köszönhető ez a spekuláció kedvező magotartásának és annak, hogy az engagementek általában nem nagyok, a spekulációban levő papírok mennyisége minimális s így az eladásra kerülhető papírok számára nézve nem elégségesek az árak nyomására.

A belpolitikában a már említett Plener expnzióügyi miniszter teljes visszavonulása lehetővé volna hatással, mely esemény világvet Ausztria bomladozó állami életére. De ez, sokak szerint bennünket nem érdekelt. De nagyobb közünk van a valuta szabályozás ügyéhez, a mely most ismét egy lépést tett hátrafelé. Az a sok huza-vona, az úgy semmibe sem vétele, a megkezdett, majd félbeszakított tárgyalások alig lesznek alkalmasak arra, hogy ezen jobb sorsra érdemes, sőt szükségképpen elkiismeretesebb elintéztést érdemlő ügy a helyes utra terelessék.

Mindez azonban nem volt tőzsdénket befolyásolni képes, mindez csak futólagos benyomást tett s ha látszólag pár órára várakozó álláspontra is helyezte a spekulációt, annak elmúltá után ismét feledve volt minden s a spekulációnak eszeágában sem volt az árfolyamokban mindezt eskomptálni. S ha a múlt héthez képest mégis itt-ott hanyatlás mutatkozik, úgy ez a nézetek szerint nemcsak a kedvezőtlen ultimo s általában a pénzpiac nem kedvező állapotának következménye.

A belföldi pénzpiac helyzete a nehéz ultimo, mint rendszeren pénzzsűke idején küzködéssel járó elhelyezések megtörténte után, ismét javulást mutat. Hozzájárul ehhez az időközbeni szelvénybeváltás és az által a nyílt piacra visszafolyó pénz. Az emelkedő kínálat a kamatláb lassu csökkenését vonta maga után.

Az árfolyamok a következő variációt mutatják:

	Jun. 21.	Jun. 28.	Jul. 5.
Magyar aranyáradék . . .	123.—	123-30	123-20
„ korona . . .	99.—	99-25	99-20
„ hitelbank részv. . .	492.—	490.—	489-50
„ jelszólog. „ . . .	292.—	292.—	291-50
„ lezámtoló „ . . .	312.—	311-25	312.—
Villamos vasut . . .	349.—	352.—	354.—
Rimamurányi . . .	290.—	290.—	299.—
Osztrák hitel részv. . .	409-20	408-60	408-20
Osztrák államvasut. . .	442.—	442.—	441-50
Déli vasut . . .	112.—	112.—	112-50

— Zichy Jenő gróf kiállítása.

Zichy Jenő gróf, a ki most a magyarok 6 szazáját kutatja, Derbend-ből értesítette Dániel Ernő kereskedelmi minisztert, hogy eddigelé is nagybecsű etnográfiai gyűjteményt szedett össze, a melyet az ezredév kiállításán be fog mutatni. Főleg a turkesz,

táni Afgán és Jard népek, nemkülönbön a kaukázusi Kabard és Karaesain (esorkesz) törzsek, valamint az avarok és mingreliaiak öltözékéből és használt tárgyaiból gyűjtött és vásárolt össze nagybecsű tárgyakat. Azonkívül egy müncheni festő, a ki a gróftól kíséri, lefesti azokat a tájakat, a hol a magyarok nyilván keresztül vonultak; már eddig nyolc nagy olajfestménye van s ezek is a kiállításra kerülnek. A gróf gyűjteménye első részét kilenc nagy ládában már hazaküldötte. Dániel kereskedelmi miniszter Tifliszbe küldött táviratban tudatta Zichy Jenő gróffal, hogy gyűjteménye számára gondoskodott méltó helyről.

— **Az egyforintos államjegyek bevonása.** Az egyforintos államjegyekből a múlt hó 24-dikén még 57,883,361 drb. volt forgalomban; egyetlen egy hét alatt, június 25-étől 30-áig 54,920,767 darabot vontak be, úgy, hogy július 1-én még forgalomban volt 2,962,594 drb. Az összes függő adósságból 1, 5 és 50 frtos államjegyekben még 198,414,648 frt nincs törlesztve.

— **A győri sertés piacról** allármirózó hírek voltak a napokban elterjedve, a melyek azonban, mint a D. H. írja, a valószínűségnek nem felelnek meg. Sertésvesz nincs Győrött, hanem a nagy meleg miatt kellett vagy negyven darab sertést leszurni, a melyeken fulladási tünetek mutatkoztak. Komáromgyében a sertésvesz eddig harmadfel ezer állatot pusztított el; legtöbb kár a heregprimási uradalmat érte.

— **Gazdasági tudósítás.** Bodajk és Moór vidékén az utóbbi meleg napok az érest rohamosan megindították. A buzát, különösen a dült helyeken, szorultástól féltik. A rozs aratását már megkezdték, szeme szép telt. Az árpa már sárga, de csak 2-od oszt. minőséget ad. A zab igen különböző a melyebb helyeken zöld és erőteljes, a szárazabb helyeken, dacára a sok esőnek, gyenge, átlag azonban az aratási kilátás javult. A répa igen szép, az utánültetés jól megeredt. A mesterséges takarmányok igen székek, búkkönyös zab 40—50 métermázsát ad holdankint. A lucernát másodszer kaszálják. Szőlők székek, gyümölcs közül alma és körte sok lehullott, szilva vagy a fán összeaszik, vagy lehull, semmi termés nem várható.

— **Megváltoztatott vásárnap.** S o ó s k u t községben eddig az országos vásár vizkereszt hetében volt. A soóskutiak kérelmére a földmivélségi miniszter megengedte, hogy ezután a vásár a G e r g e l y napját (február 13.) magában foglaló hét kedd és szerda napján tartassék.

— **Pótvásár Moórött.** Moór községnek megengedettett, hogy a f. évi április 24-ikére hirdettett, de az állatjárvány miatt elmaradt országos vásár helyett f. hó 29-én pótvásárt tarthasson.

— **Vetőmagvak.** (Mantner Ödön tudósítása). Változás a múlt hét óta csak annyiban történt, hogy Amerikából legutóbb érkezett, bár némileg ellentmondó hírek szerint, a löheretevések állása utolsó időben némileg gyengült, minek következtében a termelői új löherére vonatkozó követeléseiket főlemelik. Magától értetődik, hogy ez piacunkra nincs befolyás nélkül, a mennyiben szűldább lett az irányzat, mint a múlt hetén volt.

Jegyzéseink nyersáruért 100 kilonkint Budapestén:

Lucerna	48—52	frt
Löhre	60—65	frt
Eihorhere	24—	frt
Mulharmag	24—	frt
Pohánka	9.50	frt
Mustármag	10—	frt
Csibehur	10—	frt

— **Állatjárvány.** Győrköny és Százard tolnamegyei községekben a szarvasmarha állományban a száj- és körömfájás járványszerűleg fel lépett. A hatóság részéről tett óvintézkedések ez ideig hatástalanoknak bizonyultak.

Szerkesztői üzenetek.

Nagyon kérjük katolikus hit-rokonainkat, hogy csak olyan lapokra adják pénzüket, amelyek katolikus meggyőződésünket tisztelik. Ne támogassuk bánrészességgel a zsidó sajtót, amely garasainkból palotákat emel tet, de uton-utfélen pellengerre állítja hitűnket és arcul veri katolikus hit-elveinket.

Perbál. Az illető rendeletet legközelebb közöljük. Az illető támadás, sajnos, megtörtént, de majd teszünk róla. — **Kiváncsi.** Tévedés van a dologban. Az illető ur nem Gteichenbergen nyaral, hanem Szegeden, az államfőházban.

HIRDETÉSEK

a »FEJÉRMEGYEI NAPLÓ« számára felvételnek
MÁRIÁN GYÖRGY könyvnyomdájában

Székesfehérvár. Szent-István-tér 1. szám alatt,

hol is mindennemű nyomdai munkák a legzölésesebb kiállításban és legjutányosabb árak mellett készíttetnek.

Tőzsdei megbízásokat

jutányosan és lelkiismeretesen eszközöl

Lustig Miksa,

bank és váltóháza Budapestén,
Váci-körút 43.

Megbízható információk.

TELEFON 1070.

ALAPITTATOTT 1885.